

Dr hab. inż. Remigiusz Kozłowski, prof. UŁ

Katedra Logistyki

Wydział Zarządzania Uniwersytetu Łódzkiego

**Recenzja rozprawy doktorskiej mgr Artura Janusza
pt. „Zarządzanie projektami w procesach rozwoju klastrów”
napisanej na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Łódzkiego
pod kierunkiem naukowym dr hab. Jarosława Sosnowskiego Prof. UŁ**

Podstawę formalną sporządzenia recenzji stanowi uchwała Rady Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Łódzkiego z dnia 24.01.2018 powołująca mnie na recenzenta rozprawy doktorskiej mgr Artura Janusza pt. „Zarządzanie projektami w procesach rozwoju klastrów” przygotowanej pod kierunkiem naukowym dr hab. Jarosława Sosnowskiego Prof. UŁ.

Celem sporządzenia recenzji jest ocena, czy rozprawa doktorska spełnia warunki określone w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. 2003 nr 65 poz. 595 z późn. zmianami).

Rozprawa doktorska mgr Artura Janusza jest opracowaniem teoretyczno-empirycznym, składającym się z czterech rozdziałów poprzedzonych wstępem. Na koniec pracy zamieszczono zakończenie. Dysertacja jest opracowaniem, które wraz z bibliografią i spisami obiektów obejmuje łącznie 193 stron.

Problematyka podjęta w recenzowanej dysertacji jest bardzo ważna ze względu na fakt, że we współczesnej gospodarce coraz częściej należy realizować przedsięwzięcia z wykorzystaniem metodyki projektowej. Pomimo wielu opracowań i badań z zakresu zarządzania projektami tematyka ta nadal wykazuje sze-

reg luk badawczych oraz jest niezwykle ważna dla praktyki gospodarczej. Zjawisko powstawania klastrów to kolejny obszar, którym naukowcy zajmują się od wielu lat i powstało w tym obszarze szereg publikacji naukowych. Jednak nadal jest to tematyka kryjąca w sobie niepoznane dotąd mechanizmy organizacyjno-ekonomiczne, które należy dalej badać. Połączenie w dysertacji tych dwóch obszarów jest niezwykle cenne, ponieważ przeprowadzone badania mogą doprowadzić do zwiększenia wydajności pracy przedsiębiorstw realizujących projekty i będących jednocześnie członkami klastrów. Wybór problematyki dysertacji jest więc trafny i aktualny.

Autor bardzo dobrze uzasadnił wybór próby badanej – uzasadnienie to znajduje się zarówno we wstępie jak i w części metodycznej rozprawy. Przyjął on za problem badawczy: wykorzystanie podejścia projektowego w zarządzaniu rozwojem klastrów, a przedmiotem rozprawy jest: działalność projektowa uczestników klastrów.

Doktorant przyjął następującą tezę: projekty realizowane przez uczestników klastrów, wzmacniają ich przewagę konkurencyjną i jednocześnie przewagę konkurencyjną tych klastrów. Sformułował on także hipotezy: H1 – Uczestnicy klastrów w podejmowanych projektach zaspokajają podobne potrzeby i realizują podobne cele. H2 – Działalność projektowa odgrywa najważniejszą rolę w obrębie działalności operacyjnej uczestników klastrów. H3 – Aby poszczególni uczestnicy klastrów mogli zaspokoić własne potrzeby i osiągnąć cele, konieczna jest koordynacja działalności projektowej pomiędzy nimi. H4 – Warunkiem zaspokojenia potrzeb i osiągnięcia celów w ramach klastra jest skuteczna koordynacja zarządzania projektami i zrealizowanie ich celów. H5 – Skuteczna koordynacja działalności projektowej w klastrach jest źródłem przewagi konkurencyjnej tych klastrów i ich uczestników.

Przyjęto następujący ogólny cel badawczy: wyjaśnienie znaczenia, jakie kierunki rozwoju dla klastrów, mają projekty realizowane przez uczestników tych klastrów. Oraz następujące cele szczegółowe: C1 – Jakie cele i potrzeby związane z aktywnością w klastrze mają jego uczestnicy? C2 – W jaki sposób uczestnicy klastrów osiągają cele i realizują potrzeby związane z tym uczestnictwem? C3 – Jaka jest natura interakcji zachodzących pomiędzy uczestnikami klastra? Czy są to zachowania konkurencyjne czy kooperacyjne? Jakie są ich skutki? C4 – W jaki sposób uczestnicy klastrów zarządzają swoimi projektami z tym uczestnictwem związanymi? Jakie obszary zarządzania są w tym zakresie istotne? Jak rozwiązywane są pojawiające się problemy? C5 – W jaki sposób efekty działalności projektowej, prowadzonej przez uczestników klastrów, przekładają się na ich dalszą działalność w tych klastrach?

Od strony merytorycznej układ problemu badawczego, tezy, hipotez oraz celów ocenia pozytywnie. Jedynie zastrzeżenie mam do ogólnego celu badawczego oraz celu szczegółowego 4, w których wyraźnie wkradły się literówki.

Struktura rozprawy doktorskiej jest logiczna i stanowi spójną całość. Recenzowana praca jest przygotowana w taki sposób, że przedstawione treści są bardzo dobrze przygotowane od strony graficznej i zapewniona jest ich bardzo dobra czytelność.

Autor przeprowadził studia literaturowe, w których zawarł analizy teoretyczne podjętej tematyki dysertacji z uwzględnieniem prawidłowo dobranej literatury zarówno krajowej jak i zagranicznej.

W części teoretycznej na wyróżnienie zasługuje część poświęcona procesowi komunikacji w projektach. Autor bardzo dobrze rozwiązał problem przejścia pomiędzy teorią dotyczącą projektów, a częścią empiryczną zamieszczając specyficzne podsumowanie tej części zawierające wnioski, które ukierunkowują

przedstawione w dalszych częściach badania empiryczne. Przedstawione rozważania teoretyczne w wielu miejscach zawierają autorskie zestawienia i porównania. Przykładem tego jest między innymi porównanie definicji „klastra” z uwzględnieniem środowisk, które z poszczególnych wersji tej definicji korzystają. Przeprowadzone w dysertacji rozważania teoretyczne skłoniły Autora do między innymi opracowania własnej propozycji powiązania koncepcji skupisk gospodarczych z koncepcją środowiska zarządzania w organizacjach.

Bardzo ciekawą częścią jest także zamieszczenie przeglądu metod badania klastrów zawierającego między innymi narzędzia matematyczne. Autor poświęcił osobną część na dokonanie analizy udowadniającej lukę badawczą w obszarze zarządzania projektami w klastrach. Z tej części wyraźnie wynika, że dokonał on dogłębnej analizy literatury światowej zawierającej wyniki badań empirycznych w tym obszarze. Mankamentem jednak jest nazwanie podrozdziału 2.7. i 3.1. dokładnie tak samo.

Dobrym pomysłem jest także wyodrębnienie w części teoretycznej podrozdziału poświęconego interakcjom zachodzącym na rynku o charakterze nieantagonistycznym. Pozwoliło to w sposób płynny i logiczny zaprezentować możliwości kształtowania przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstw należących do klastrów.

W sposób bardzo logiczny i rzetelny scharakteryzowano przedstawione w pracy badania pilotażowe i zasadnicze. Wartość tych badań jest podniesiona przez fakt, że dotyczą one podmiotów gospodarczych zlokalizowanych poza granicami naszego kraju w warunkach gospodarek przedstawiających wyższy poziom rozwoju niż ma to miejsce w Polsce.

Autor zadbał o przygotowanie swoistego przewodnika po badaniach łączącego konkretne działania z hipotezami, celami i metodami zrealizowanych badań. W sposób bardzo dokładny i rzetelny przedstawiono także procedurę selekcji ba-

danych podmiotów. Doktorant zdaje sobie sprawę z zakresu możliwości uogólniania wyników badań przez niego przeprowadzonych – świadczy o tym przygotowany przez niego schemat generalizacji i możliwości wykorzystania uzyskanych wyników badania.

Bardzo cenne są wyniki badań przeprowadzone w Norwegii w miejscowości Kristiansund w klastrze Vestbase. Przedstawione tam badania wykazały specyficzne cechy realizowanych tam projektów oraz bardzo duży i ważny udział uczelni wyższych. Bardzo cenne jest opracowanie przez Autora interakcji pomiędzy grupami uczestników klastra zamieszczonego na rysunku 32. Dodatkowo Doktorant w czytelny, graficzny sposób przedstawił schematy działalności poszczególnych biorących udział w badaniu firm.

Pewnym podsumowaniem części badań dotyczących klastra Vestbase jest podrozdział poświęcony interakcjom jego uczestników uwzględniających zarówno zachowania kooperacyjne jak i konkurencyjne. Autor przedstawił także konkretne skutki, które powodują przedstawione w części badawczej zachowania firm. Przedstawione w końcowej części rozdziału 4 wnioski z badania są dobrze uporządkowane oraz w sposób logiczny sformułowane, wynikają one również z materiału przedstawionego w części empirycznej. Na podkreślenie zasługuje fakt opracowania stopnia realizacji poszczególnych celów badania empirycznego, dzięki temu zapewniono dużą przejrzystość w tym obszarze recenzowanego opracowania. W to wpisuje się między innymi zastosowanie pogrubionego tekstu do najważniejszych wniosków. Kolejnym elementem zapewniającym przejrzystość pracy jest przedstawienie weryfikacji hipotez w ujęciu tabelarycznym.

Ostatnią część stanowi zakończenie, w którym Autor do każdej z przedstawionych hipotez napisał uzasadnienie pozytywnej ich weryfikacji.

Podsumowując, należy pozytywnie ocenić wybór tematyki rozprawy ze względu na jego znaczenie dla praktyki gospodarczej. Badania empiryczne przeprowadzone zostały z wykorzystaniem kilku narzędzi badawczych. Na uwagę zasługuje bardzo logiczny i na wysokim poziomie merytorycznym tok narracji zarówno w części teoretycznej jak i empirycznej. Zarówno w części prezentującej wyniki badań jak i analizy teoretyczne zawartych jest wiele opracowań własnych Autora, takich jak: klasyfikacje, schematy i zestawienia. Na podkreślenie zasługuje też fakt przeprowadzania badań empirycznych poza granicami kraju. Pozytywnie oceniam wybór krajów w których przeprowadzono badania ze względu na możliwość zaadoptowania istniejących tam rozwiązań, bądź fragmentów tych rozwiązań w praktyce gospodarczej w naszym kraju. Z tych powodów rozprawa ma duże znaczenie poznawcze wzbogacające wiedzę z zakresu problematyki związanej z zarządzaniem projektami w przedsiębiorstwach funkcjonujących w ramach struktur klastrowych.

Biorąc powyższe pod uwagę stwierdzam, że recenzowana praca odpowiada ustawowym wymogom stawianym rozprawom doktorskim na stopień Doktora w Dziedzinie Nauk Ekonomicznych w Dyscyplinie Nauk o Zarządzaniu i wnoszę o dopuszczenie jej Autora do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

24.04.2018r.